

ILMATAR

Luonnos laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Yleiset huomiot

Ilmatar pitää myönteisenä, että lakiluonnos pyrkii selkeyttämään tuulivoimaloiden purkamisvastuita sekä yhtenäistämään purkuvelvoitteiden rahoitusmallia. On tärkeää, että sääntely lähtee toiminnanharjoittajan vastuusta ja noudattaa aiheuttamisperiaatetta. Samalla kuitenkin korostamme, että sääntelyn tulee olla kohtuullista, toteuttamiskelpoista ja ympäristövaikutuksiltaan perusteltua – eikä se saa luoda alalle kohtuutonta kustannusrasitetta tai lisätä konkurssihin liittyviä riskejä.

Korostamme erityisesti, että **alan vakiintuneet hyvät käytännöt**, kuten purkamisesta sopiminen maanvuokrasopimuksissa ja purkuvakuuksien asettaminen, on syytä ottaa lainsäädännössä huomioon siten, ettei toimivia käytäntöjä tarpeettomasti muuteta tai monimutkaisteta.

Mikäli käytöstä poistettujen maatuulivoimaloiden purku- ja ennallistamisvelvoitteiden lainsäädäntöhanke toteutetaan, pidämme tärkeänä, ettei tuulivoimarakentamiselle muodostu tarpeettomia lisäkustannuksia, vaan sääntely palvelee suunniteltua tarkoitustaan, eli purkamisen varmistamista konkurssitilanteessa.

Ilmatar pitää tärkeänä, että sääntely on yhdenmukaista rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kanssa ja välttää taannehtivan sääntelyn ongelmia. **Oikeusministeriön lausunnossa** korostetulla tavalla rangaistusuhan ulottaminen jo olemassa oleviin tuulivoimaloihin olisi ongelmallista, koska se loisi taannehtivasti uusia rikosoikeudellisia velvoitteita ja altistaisi toiminnanharjoittajat seuraamuksille, joita ei ole voitu ennakoida rakentamishetkellä.

1. Perustusten ja nostokenttien purkaminen – ei tulisi olla lakisääteinen oletus

Lakiluonnoksen mukaan tuulivoimalan perustukset ja pystytys- sekä huoltokentät tulisi lähtökohtaisesti purkaa ja palauttaa alue rakentamista edeltävään tilaan. Tämä ei vastaa alan nykyistä toimintaa eikä ole useimmissa tapauksissa ympäristöllisesti perusteltua.

Keskeiset perustelut:

1.1 Perustusten purkaminen lisää ympäristökuormitusta

Taustaselvitysten (mm. SYKE 30.1.2026) mukaan perustusten purkaminen

- lisää melua, pölyä ja raskasta liikennettä
- vaatii suuria maansiirtoja
- voi muuttaa veden virtaamia ja aiheuttaa tilapäisiä haittoja pintavesille ja maaperälle
- vaatii korvaavan maa-aineksen irrottamista muualta, sillä rakentamisen yhteydessä irrotettuja maa-aineksia ei ole varastoitu tuulipuiston alueelle → *yhden kuopan täyttäminen edellyttää vastaavan kuopan tekemistä toisaalle.*

Toisin sanoen **perustusten poistaminen aiheuttaa enemmän ympäristövaikutuksia kuin niiden maahan jättäminen**, kunhan maisemointi tehdään asianmukaisesti.

1.2 Tuulivoimalat rakennetaan lähes poikkeuksetta metsätalousalueille

Näillä alueilla:

- maaperää on jo muokattu metsätaloutta varten
- alueet eivät ole pohjaveden muodostumisalueita

ILMATAR

- hydrologian palauttaminen luonnontilaan ei olisi mahdollista ilman merkittäviä haittoja metsätaloudelle
- perustusten vaikutusala on erittäin pieni suhteessa tuulipuiston kokonaispinta-alaan.

1.3 Maanomistajilla ei ole tarvetta perustusten poistamiseen

Maanvuokrasopimusten käytännön mukaan:

- maanomistajat **harvoin edellyttävät perustusten purkamista**, koska se ei haittaa tulevaa maankäyttöä
- nostokentät ovat **hyödyllisiä metsätaloudelle** (varastointi, raskaiden koneiden käyttö)
- mahdollinen kaavoitus ei rajoita alueen käyttöä, sillä kaavat on laadittu pitkäjänteiseksi, ei yhtä voimalasukupolvea varten.

Lainsäädännössä on otettava huomioon myös tilanteet, joissa tuulivoimayhtiö rakentaa voimalan omistamalleen kiinteistölle. Tällaisissa tapauksissa on oikeudellisesti perusteltua, ettei yhtiölle aseteta samanlaisia purkuvelvoitteita kuin ulkopuolisille maanomistajille, sillä yhtiö hallinnoi ja omistaa kohteen itse. Lakiesitys tällaisenaan muodostaa kohtuuttoman rajoituksen elinkeinovapaudelle.

1.4 Perustusten jättäminen ei estä kiertotalouden kehittymistä

Mahdollisuus kierrättää betonia tulevaisuudessa säilyy, vaikka purkamista ei säädettäisi pakolliseksi. Kierrätys ei saa olla itseisarvo, jos sen toteuttaminen aiheuttaa suuremman ympäristökuorman.

1.5 Käytöstä poistetun maatuulivoimalan määritelmä

Ilmatar toteaa, että ehdotetun lain ja sen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tuulivoimala katsottaisiin käytöstä poistetuksi, jos se on ollut pois tuotannollisesta käytöstä yli yhden vuoden, jolloin voimala olisi purettava. Ilmatar pitää yhden vuoden määräaikaan lähtökohtaisesti lyhyenä. On kuitenkin myönteistä, että perusteluissa tunnustetaan mahdollisuus poiketa määräajasta tilanteissa, jotka liittyvät voimalan huoltoon, rahoitusjärjestelyihin tai omistajanvaihdoksiin, jolloin toiminnan jatkaminen on lähtökohtaisesti edelleen tarkoituksena poikkeuksellisen tilanteen päätyttyä.

Ilmatar katsoo, että mahdollisuus poiketa yhden vuoden määräajasta edellä mainituilla perusteilla tulisi sisällyttää nimenomaisesti lain säännökseen eikä jättää sitä ainoastaan yksityiskohtaisten perustelujen varaan. Tämä parantaisi sääntelyn ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta sekä vähentäisi tulkinnanvaraisuuteen liittyviä riskejä.

2. Purkuvelvoitteiden tulee koskea pääsääntöisesti vain maanpäällisiä osia

Esitämme, että lakisääteinen purkamisvelvoite rajataan koskemaan ainoastaan voimaloiden maanpäällisiä rakenteita, ellei rakentamislupavaiheessa ole selkeästi tunnustettu erityisiä syitä, joiden vuoksi myös perustukset tai nostokentät tulisi poistaa.

Näitä erityisiä syitä voisivat olla esimerkiksi:

- poikkeuksellinen maankäyttösuunnitelma tuulivoimaloiden käytön jälkeiselle ajalle
- pohjavesialue

ILMATAR

- luonnonsuojelullinen erityistilanne
- rakennettavuuteen tai turvallisuuteen liittyvä tekninen perustelu.

Muussa tapauksessa velvoite purkaa perustukset on perusteeton.

3. Purkuvakuuden mitoitusta on tarkennettava ja kustannusvaikutukset arvioitu väärin

Lakiluonnoksessa esitetty purkuvakuuden kustannusarvio ei vastaa käytännön kokemusta tai rahoitusmarkkinoiden toimintaa.

3.1 Vakuusmaksujen arvio on alakanttiin

TUUVIA-selvitys arvioi vakuuden vuosikustannukseksi noin 1 % vakuusarvosta, mutta käytännössä tuulivoimaloiden elinkaaren alkuvaiheessa realistinen taso on 1,5 % vuodessa. Tuulivoimalan rakentamiseen tarvittava laina myönnetään tyypillisesti 10-15 vuodeksi, ja tässä yhteydessä rahoituslaitos tyypillisesti vastaa myös purkuvakuudesta, mainitulla noin 1,5% vuosikustannuksella. Lainan tultua maksetuksi, vähintään vakuus pitäisi uusia jonkin toisen rahoituslaitoksen kautta, mikäli tuulipuisto ei tarvitse uutta lainaa. Vanhempien voimaloiden kohdalla rahoituslaitokset eivät enää myönnä vakuuksia, jolloin vakuus joudutaan korvaamaan sulkutilillä (escrow), mikä tarkoittaa koko summan tallettamista kerralla. Tämän lisäksi olisi mahdollisesti maksettu jo tuulivoimalan elinkaaren alkuvuosien osalta em. 1,5% vuositasa olevaa hintaa vakuuden kustannuksesta, mikä tulee huomioida toiminnanharjoittajalle aiheutuvien taloudellisten vaikutusten arvioinnissa.

Sulkutilivaatimus voi johtaa:

- tuulipuistojen **ennenaikaiseen lopettamiseen**, koska toiminnan rahoittaminen käy mahdottomaksi
- **konkurssiriskin kasvamiseen**
- tilanteisiin, joissa purkamisvastuu siirtyy kunnalle – *juuri se, mitä lailla pyritään välttämään.*

3.3 Vakuutta ei tule mitoitaa perustusten purkamisen mukaan, jos purkua ei edellytetä

Jos maanvuokrasopimus ei edellytä perustusten poistamista, tämä tulee ottaa huomioon jo *rakentamislupavaiheessa*, jotta vakuutta ei mitoiteta kohtuuttoman suureksi. Lakiehdotus on nurinkurinen tämän osalta, sillä ehdotuksen mukaan vapautuksen perustusten purkamisesta voisi saada vasta toiminnan päättyessä purkamisluvan yhteydessä, vaikka tämän tulisi olla lähtökohta jo rakentamisen alkaessa.

4. Lainsäädännöllä ei tule muuttaa perustuksia jätteeksi

Jos purkamislaki tulkitsee lähtökohtaisesti perustukset purkamista edellyttäviksi rakenteiksi, tämä voi johtaa siihen, että perustukset tulkittaisiin jätelain tarkoittamaksi jätteeksi. Tämä avaa merkittäviä riskejä myös ennen lakia rakennetuille tuulivoimaloille. Olisi kohtuutonta, mikäli purkuvelvoite voisi ulottua myös **jo olemassa oleviin voimaloihin**, sillä kustannuksia ei ole huomioitu rahoituksessa tai sopimuksissa. Lisäksi tämä voisi luoda useille kunnille ja maanomistajille merkittävän taloudellisen vastuun.

Siksi lakiin tulee sisällyttää nimenomainen rajausta, jonka mukaan maahan jätettyjä perustuksia ei katsota jätteeksi, ellei niistä aiheudu jätelain 72 §:ssä tarkoitettua konkreettista haittaa.

ILMATAR

5. Kirjanpitolain mukainen pakollinen varaus jo turvaa purkuvelvoitteita

Tuulivoimayhtiöiden jo nykyinen velvollisuus tehdä kirjanpitolain mukainen pakollinen varaus purkukustannuksia varten vähentää olennaisesti riskiä, että velvoitteita laiminlyötäisiin. Siksi lisäsääntelyn tulee olla oikein mitoitettua, eikä sen tule aiheuttaa päällekkäisiä velvoitteita.

Tuulivoimayhtiön näkökulmasta hallituksen esityksessä ehdotettu purku- ja ennallistamisvelvoitteiden laajentaminen aiheuttaa merkittäviä taloudellisia vaikutuksia kirjanpitolain 5:14 §:n mukaisen pakollisen varauksen kautta.

Kirjanpitolautakunnan ohjeistuksen mukaan tuulipuiston purkamiseen liittyvä varaus on jo nykyisin muodostettava tulevien purkukustannusten todennäköisen määrän perusteella. Lakiesityksen mukainen purkuvelvoite kasvattaa näitä kustannuksia olennaisesti, koska esityksessä edellytetään lähtökohtaisesti sekä voimalan maanpäällisten rakenteiden että perustusten poistamista, mikä poikkeaa nykytilasta, jossa perustukset tyypillisesti jätetään maahan ja maisemoidaan. Tämä lisää pakollisen varauksen määrää moninkertaisesti ja heikentää yhtiöiden vakavaraisuutta sekä voi vaikuttaa negatiivisesti omavaraisuusasteeseen ja rahoitus sopimusten kovenanttien täyttymiseen. Lisäksi lakiesitykseen sisältyvä lakisääteinen purkuvakuus luo uuden pitkäaikaisen kassavirtavelvoitteen, joka kasvattaa toiminnan kustannuksia koko voimalan elinkaaren ajan ja voi erityisesti elinkaaren loppuvaiheessa vaikeuttaa tuulipuistojen uudelleenrahoitusta. Yhdessä pakollisen varauksen kasvun ja purkuvakuuden kustannusten yhdistelmä muodostaa merkittävän taloudellisen rasitteen, joka voi heikentää hankkeiden kannattavuutta ja johtaa yksittäisissä tapauksissa jopa ennen aikaiseen toiminnan päättymiseen tai hankkeen toteutumatta jättämiseen. Purkamisvelvoitteen tarkka taso jää lopulta lupamenettelyssä ratkaistavaksi, mikä lisää kustannusarvioiden epävarmuutta ja pakottaa yhtiöt varovaisuuden periaatteen nojalla varaamaan kustannuksia yläkanttiin, mikä entisestään heikentää taloudellista asemaa ja markkinaehtoista rahoitettavuutta. 35-40 vuoden päästä toteutuvien purkukustannusten todellinen arvio rakennuslupavaiheessa ei todennäköisesti muodostaisi todellista kuvaa luvan kohteena olevan voimalan purkukustannuksista mutta olisi sellaisenaan huomioitava kirjanpidossa.

6. Yhteenveto Ilmattaren keskeisistä ehdotuksista

Esitämme, että lakiluonnosta muutetaan seuraavasti:

1. **Purkamisvelvoite koskee ensisijaisesti vain voimalan maanpäällisiä rakenteita.**
2. **Perustusten ja nostokenttien purkaminen edellytetään vain poikkeustapauksissa**, jos rakentamisluvassa on tähän erityinen syy.
3. **Purkuvakuuden suuruutta ei tule mitoitaa perustusten purkamisen mukaan**, jos maanvuokrasopimus ei edellytä poistamista.
4. **Vakuuskustannusten arviointi tulee päivittää vastaamaan rahoitusmarkkinoiden todellisuutta**, erityisesti elinkaaren loppuvaiheessa.
5. **Lakiin tulee sisällyttää selkeä raja**, ettei maahan jätettyjä perustuksia katsota jätteeksi ilman erityistä haittaa.
6. **Lain 11§ voimaantulon pykälä tulee rajata pois olemassa olevista tuulivoimaloista**
7. **Sääntelyn ei tule vaarantaa olemassa olevien tuulivoimahankkeiden rahoituskelpoisuutta tai johtaa ennen aikaiseen toiminnan lopettamisiin.**
8. **Sääntely voi vaarantaa tulevien hankkeiden toteuttamiskelvollisuuden tai pienentää tulevia hankkeita**

ILMATAR

Signed by:

Antti Sallila

18E283028BA8481...

Helsingissä 30.3.2026

Antti Sallila

Ilmatar Energy Oy:n puolesta

